מהעיר לכפר
http://www.tsofit.org.il/cqb/

זכרונות חברים שהיו ואינם
http://www.tsofit.org.il/5mr/

ע'(70) להרחבת צופית

"נסענו באוטובוסים עד צומת רעננה ומשם הלכנו ברגל עד צופית. היה זה יום חמסין **באפריל 1949**..."

מוזמנים לארכיקפה מספר 12 יתקיים במוצא"ש 15.6.2019 בשעה 19.30 במועדון התרבות רחוב הקשת

"מתוך 40 משפחות עולים שבאו, נשארו, כעבור שנה וחצי 12 משפחות..."

כשבאנו לפני 15 שנה לצופית, קבלנו **צריפון** קטן 4 על 3 והתחלנו לבנות את המשק. את אפרוחי הפרגיות והברווזים טיפחתי בחדרון הקטן. חיממתי אותם עם פתיליה בעת שעוד לא היה חשמל בבית.

"לכל אדם יש זכרונות כספר... על כן, נפגש ונעלה זכרונות מפרק הקמת ההרחבה

על מושבי העולים וההרחבות

- אחרי מלחמת השחרור ניצבו בפני המדינה וההנהגה שבראשה שלושה **אתגרים מרכזיים**:

  * קליטתם של **700.000** עולים חדשים ע"י 650.000 היהודים שחיו כאן אחרי המלחמה ואובדן חיים רבים.

- *הספקת מזון וייצור מקורות פרנסה (**חייב משטר צנע ופיקוח על משאבי ייצור**)
- *השתלטות על **שטחי קרקע פנויים** שנעזבו או פונו.

הרחבות המושבים הקיימים –

פתרון חלופי למושבי עולים

- במקביל לאתגרים הנזכרים, דרשו המושבים הוותיקים שהוקמו על יחידות קרקע מצומצמות (20 עד 30 דונם ליחידה) וצופית ביניהם להגדיל את משבצת הקרקע. כתוצאה מכך **נוסדו 44 הרחבות במושבים שנוסדו בשנות השלושים**.

- בחלק מהמושבים הוקמו ההרחבות על קרקעות שסופחו בצמוד אך בנפרד למושב הקיים, לדוגמה - גן השומרון וכפר בילו, אם כי מוסדות המושב נוהלו ביחד, ובחלק מהמושבים וצופית ביניהם הוקצו קרקעות צמוד ובהמשך.

- **פתרונות מגורים**: כפתרון זמני עד לקבלת סיוע כספי ממוסדות המדינה ובנית בתים, הוקמו בחלק מהמושבים ***אהלים***, באחרים ***פחונים***. בצופית הוקמו ***צריפים***.

המושב היה צריך להתמודד עם בעיות מורכבות:

- איתור שטחים להתרחבות, ותכנית תב"ע
- איתור אמצעי ייצור : מכסות וחלוקתם
- שיתוף והסתגלות הדדית – יצירת קהילה וחיי קהילה

אתגר הקליטה בצופית

- **שלב ראשון - איתור העולים** החדשים היה מבצע בפני עצמו.

הצריך ביקור וסיור מנציגי המושבים הוותיקים במעברות, שיחות והבהרות.

התאמתם למושב ואישור לקליטתם היה תלוי גם במזכיר תנועת המושבים דאז.

גם העולים לא ידעו למה לצפות ועם אילו אתגרים יהיה עליהם להתמודד

- שלב שני – **התארגנות לקליטה פיזית**: הוקמו צריפים אבל במהלך הבניה שנמשכה כשנתיים עזבו חלק **מהעולים**, נוצר מצב שגם כשהוקמו המבנים הקבועים לא היה במי לאכלס אותם.
- אז הגיע הגל השני - משפחות "**מהעיר לכפר**"
- חלק מהבתים שנבנו אוכלסו ע"י **בני המושב** שהקימו משפחות.

העולים שהתגוררו באהלים ו/או צריפים במעברות, ששאפו לבית ולמגורי קבע

מאין הגיעו התושבים להרחבה?

בתוך **פחות מעשור** נקלטו והתיישבו בהרחבה **שלוש קבוצות לא הומגניות:**

- **עולים /משפחות** לא מאוגדות שחלקן לא שלט בשפה העברית(הרנשטט ביקש לנהל את האסיפות ביידיש),ורובם היו ללא נסיון ולא ידע בחקלאות ולא בחוקים/כללים של ההתארגנויות הסוציאליסטיות .

- **בעלי משפחות שעברו מהעיר לכפר**. הגיעו כבודדים ולא במסגרת קבוצה שהיו בעלי ותק של כמה שנים בארץ.

- **בני המושב** שהקימו משפחות – חקלאים דור שני שהכירו אלה את אלה

הרכב המתיישבים - מי מאין ואיך הגיעו **העולים החדשים**?

דוגמאות מתוך ספר צופית שיצא לאור בשנת 1965

- **צ'רנה ודוד אהרון** מתוך ספר צופית (נכתב בשנת 1963)

"משבאנו לחיפה הועברנו **למחנה עולים בבאר-יעקב,**
שם קיבלנו חדר יפה בצריף. גם סודרנו בעבודה,

אבל שאיפתנו היתה התיישבות.

באותו זמן התחילו לבקר את מחנה העולים שליחי תנועת המושבים...

אנחנו נמנינו על המועמדים להרחבות ונשלחנו לצופית. ...

בשנים הראשונות לא היה קל תהליך ההשתרשות בקרקע והמעבר לחיי חקלאות.

אולם לאט לאט ובעזרת החברים הוותיקים התגברנו על המכשולים והיום כמעט ואין

הבדל בין וותיק לבין מתישב חדש."

נתן צימר:

"הייתי פעיל בתנועה החלוצית וציפיתי ליום המאושר בו אוכל לעלות ארצה בתור חלוץ.

בבואנו לארץ **הובאנו מיד לצופית**,

... כאן התחלנו פרק חדש בחיינו מרובי הניסיונות. אמנם גם כאן לא חסרנו קשיים, ביחוד בשנים הראשונות, אך מה הם לעומת הסבל שנפל בגורלנו בשנות השואה!

מצריף קטן הגענו לבית ואת הבית הרחבנו ושיפרנו. את החמור החלפנו בסוס, ואת הסוס בטרקטור. יחסית אין אנו חסרים מאומה, ואשרינו שסו"ס הגענו אל הנחלה ואל המנוחה"

יונה פוסלניץ

"אמרנו: אם עברנו את שבעים ושבעת מדורי הגיהנום הנאצי ונשארנו בחיים - דרך אחת לפנינו - ארץ ישראל. בראשית שנת 1949, הגענו לישראל המשוחררת, הריבונית. בזמן הראשון היינו **במחנה העולים בפרדס חנה**. שם עבדתי בפרדסים. אל המחנה באו שליחי תנועת המושבים ודיברו על לבנו לעזוב את מחנה העולים, לעבור לכפר ולהתיישב על האדמה. הרעיון קסם לנו. ארזנו את המטלטלין המעטים שהיו לנו ובאנו לצופית, להרחבה. צריפון קטן קיבלנו למגורים. אך היינו מרוצים. ידענו שזו רק ההתחלה. במרץ רב התחלנו לטפל במשק. שעל אחר שעל הגדלנו אותו. התחילו לבנות את הבתים עבור המתיישבים החדשים וכעבור שנתיים נכנסנו לבית. "

חיים פרידמן

..... ורק לאחר קום המדינה, בנובמבר 1948, עלינו ארצה. **היינו זמן מה בבית העולים בנתניה,** וכאשר התחילו לארגן את העולים באירגוני התיישבות, עברנו לצופית. הייתי בין המתיישבים הראשונים בהרחבה של צופית.

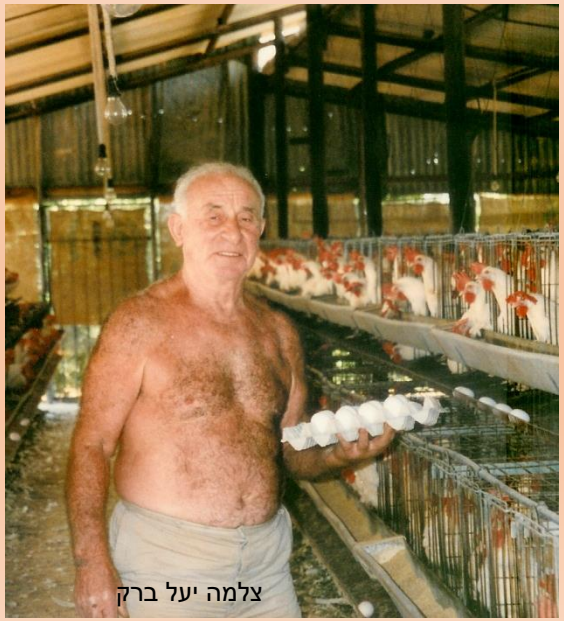

מהעיר אל הכפר

פסיה ארליך

שנים חיינו בעיר. גם פרנסה לא חסרה. בעלי היה נהג מונית והתפרנסנו בכבוד. האמת ניתנת להיאמר שלא עלה על דעתנו לעזוב את העיר ולעבור לכפר, לולי התנועה "מן העיר אל הכפר" שזמן מה הכתה גלים בין רבים מפועלי הערים. גם אנחנו נתפסנו לתנועה זו וביום בהיר אחד החלטנו לעזוב את העיר ופרנסותיה ולעבור להתיישבות.

יעקב ארליך:

"עד שההסתדרות הכריזה על התנועה "מן העיר אל הכפר". הייתי בין הראשונים שהצטרפתי לתנועה זו. נטשתי את העיר וחמודותיה, לקחתי את רעייתי ושני ילדי הנחמדים והמטלטלין שהיו לנו ועברנו להתיישב במושב צופית.
השנים הראשונות לא היו קלות כל עיקר. המשק היה צעיר ודרש השקעות. נאלצתי איפוא לעבוד רוב הימים בחוץ כדי לחסוך קצת כסף"

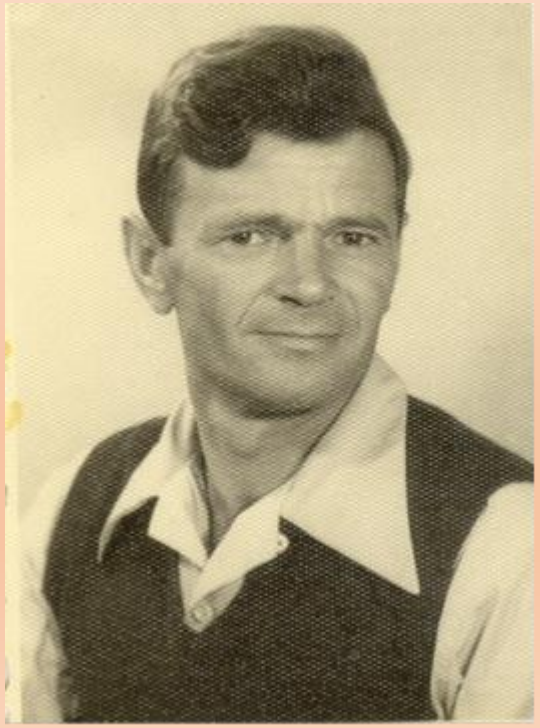

בני המושב שהתיישבו
בהרחבה בשנים 1956 - 1961

נכנסו לבתים ולמשקים
שהתפנו מהעולים שהתחרטו:

אפרים אברמסון
יחיאל קוסובר
ורדה זלוצקי ושמעון דיין
ניצה בנקוביץ ואליהו פרסטר
יחזקאל זלוצקי ושושנה
נורית בן פזי – מיכאלי

בני מושב שקיבלו **חלקות של 2 דונם** בחלקם בשטח ההרחבה
אריק בק
אריק ברק
יוסי סיני
צביקה גובר

ושלושה נוספים במקום צריפים שהתפנו מיושביהן בצמוד לשטח הבנוי של הוותיקים

מנחם גיל
עמירם זק
יאיר מונדלק

הנחת אבן הפינה לביתו של צביקה גובר 1963

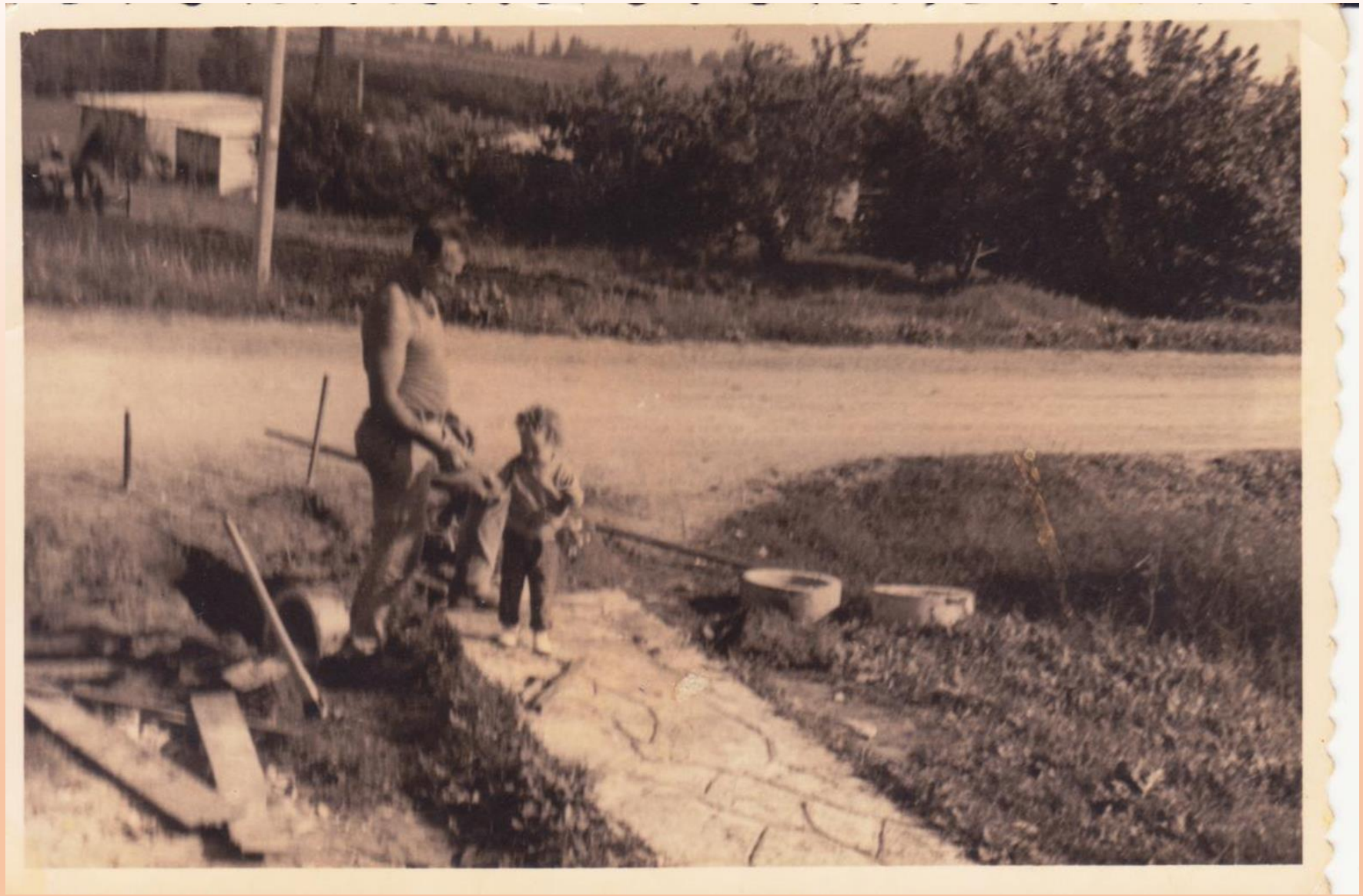

אפרים ודורית אברמסון בבנית מדרכה וגשרון בביתם החדש 1961

העשור הראשון בהרחבה התאפיין בחילופי אוכלוסיה לא מעטים

איכלוס בעלי מקצוע

החלפת בתים

איכלוס בתים שהתפנו ע"י אחרים שבאו מחוץ למושב

תרשים תושבי ההרחבה בצופית
2019 - 1952

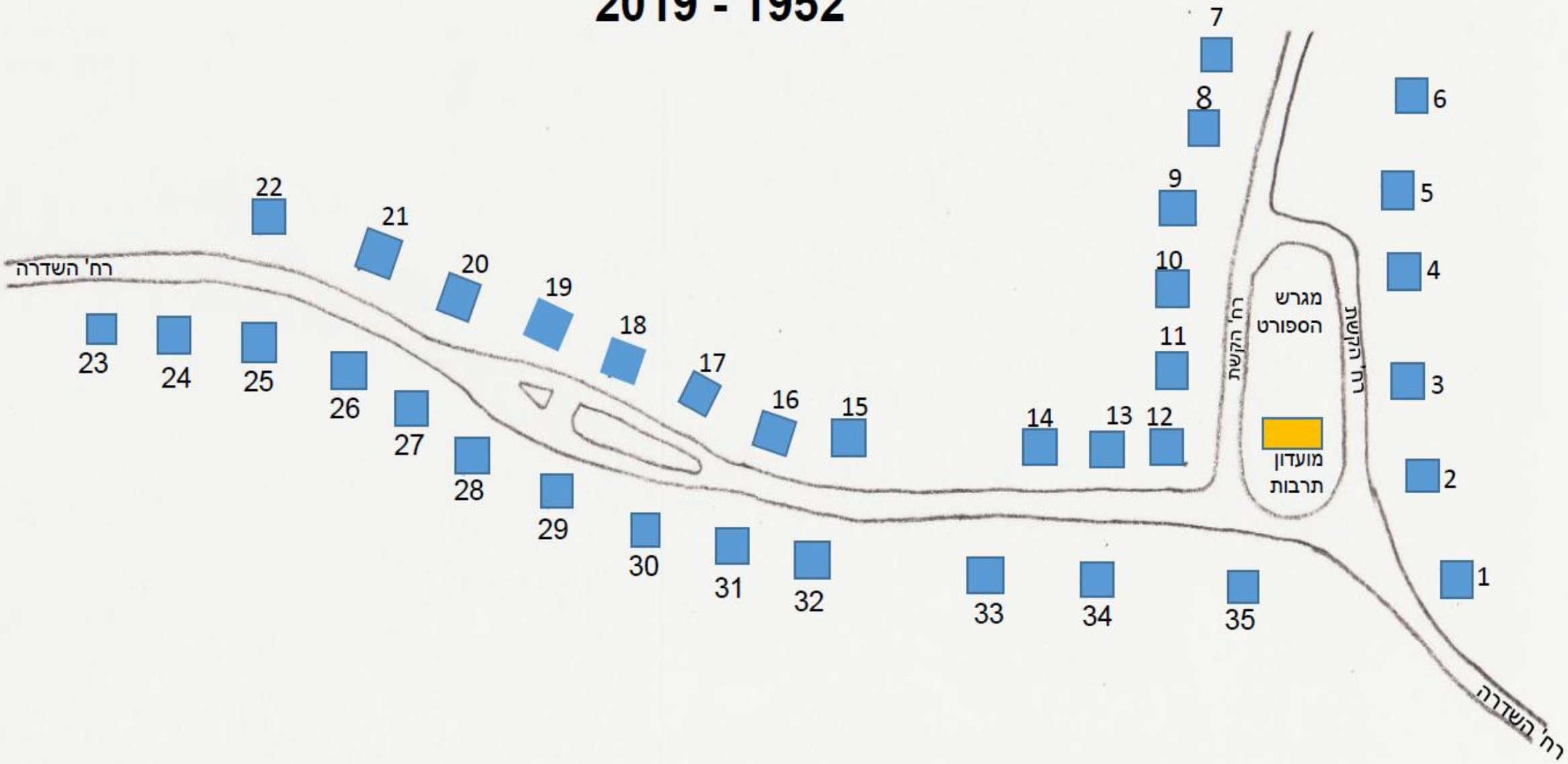

הצריפים

מרתה וחברתה על רקע הצריף

שרה (ויינר) בן גרא. ברקע הצריף

משפחת פרידמן ליד הצריף

משפחת שרייבר ליד הצריף

יוסל'ה שטיינפלד על רקע הכניסה לצריף

גן הילדים ליד המזכירות. ברקע נראים בבירור הצריפים

משה שרייבר חורש על רקע ביתו בהרחבה

מתפרנסים

מגדלים פרות

גדליה, סוניה וחנן אברמסון ליד הרפת

אגי ומוטי פרידמן ברפת על רקע ביתם בהרחבה

לולים

ורדה ושמעון דיין באיסוף ביצים

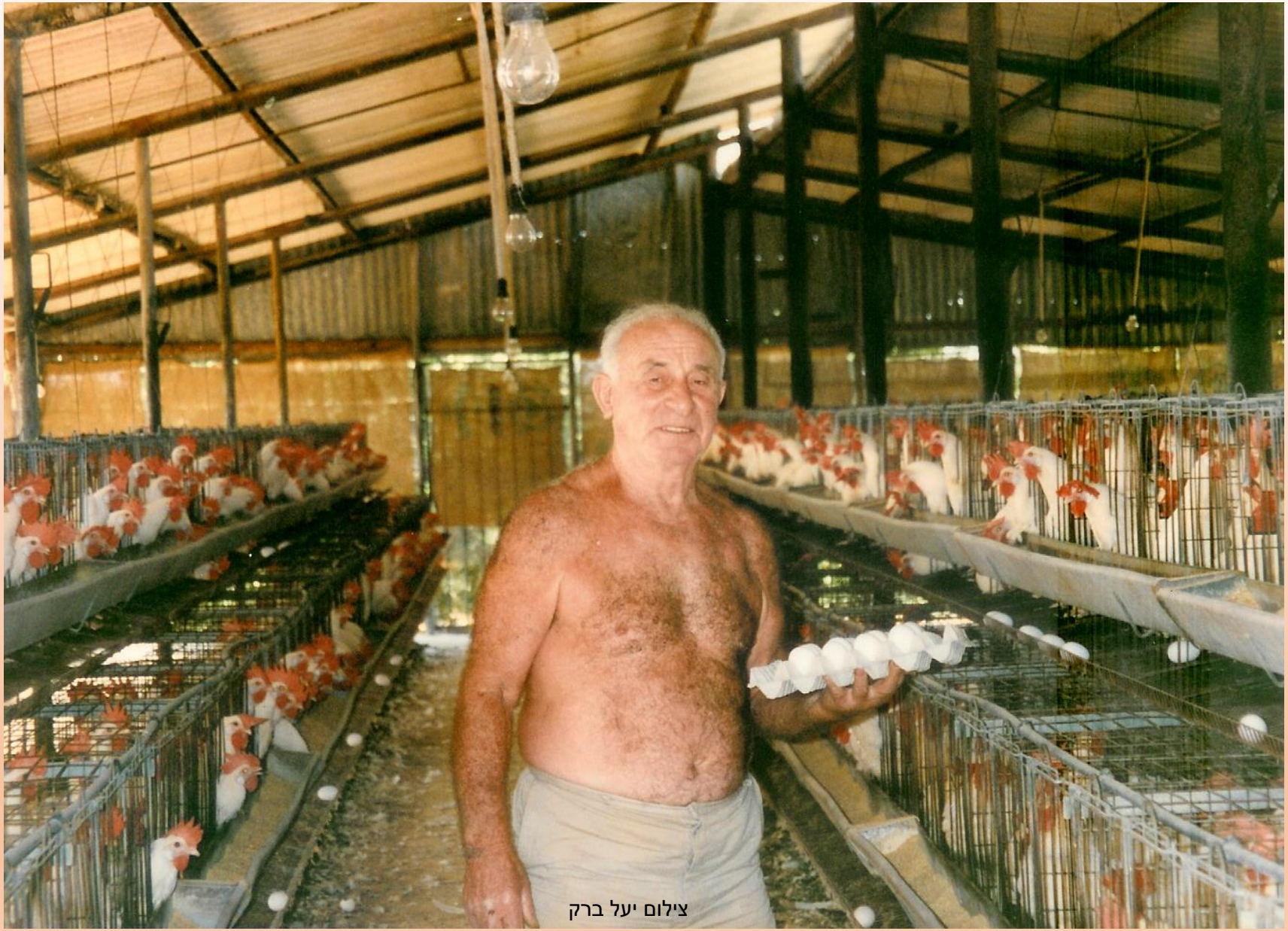

חיים פרידמן באיסוף ביצים

רחל הפלינג

גיטה גרוסמן

גם הנשים עובדות

פרחים

ורדה דיין

פרדס

צ'רנה ודוד אהרון בקטיף

אפרים ודורית אברמסון עם "בוקסות" לקטיף עגבניות

הגברים בעבודה

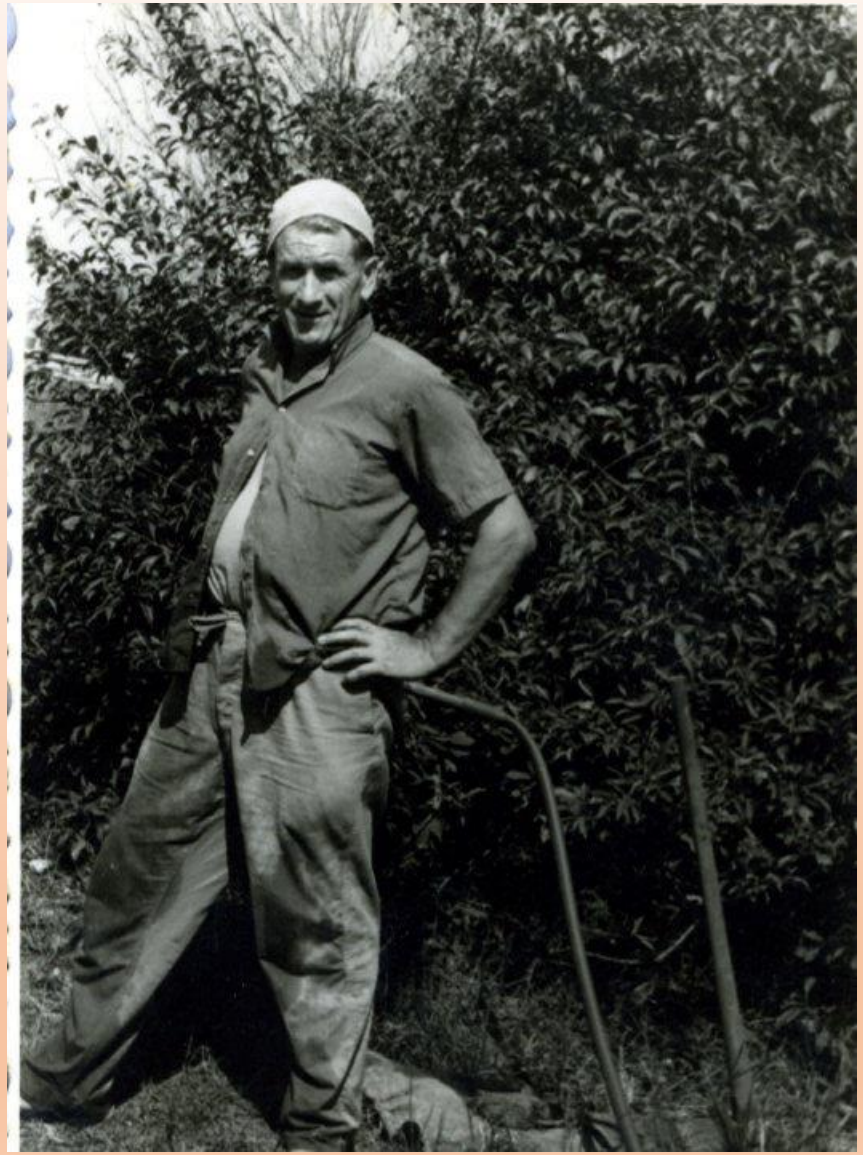

אריה הפלינג

גדליה הפלינג

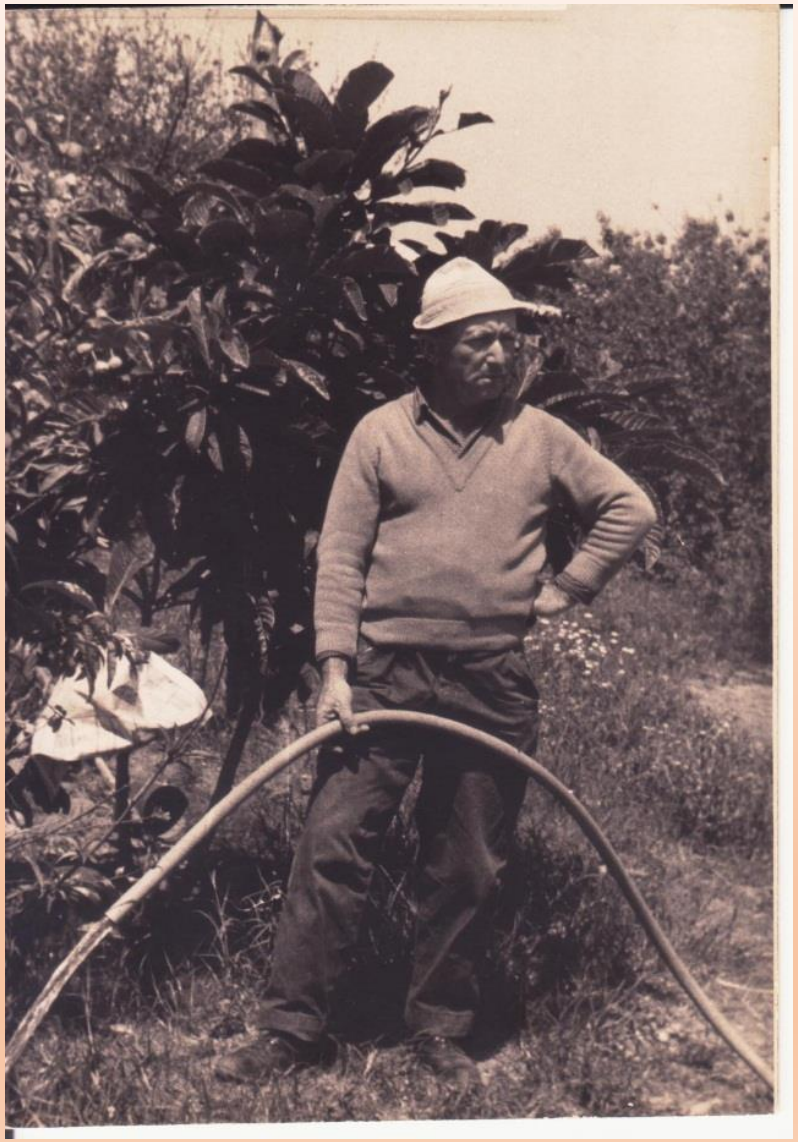

נתן צימר

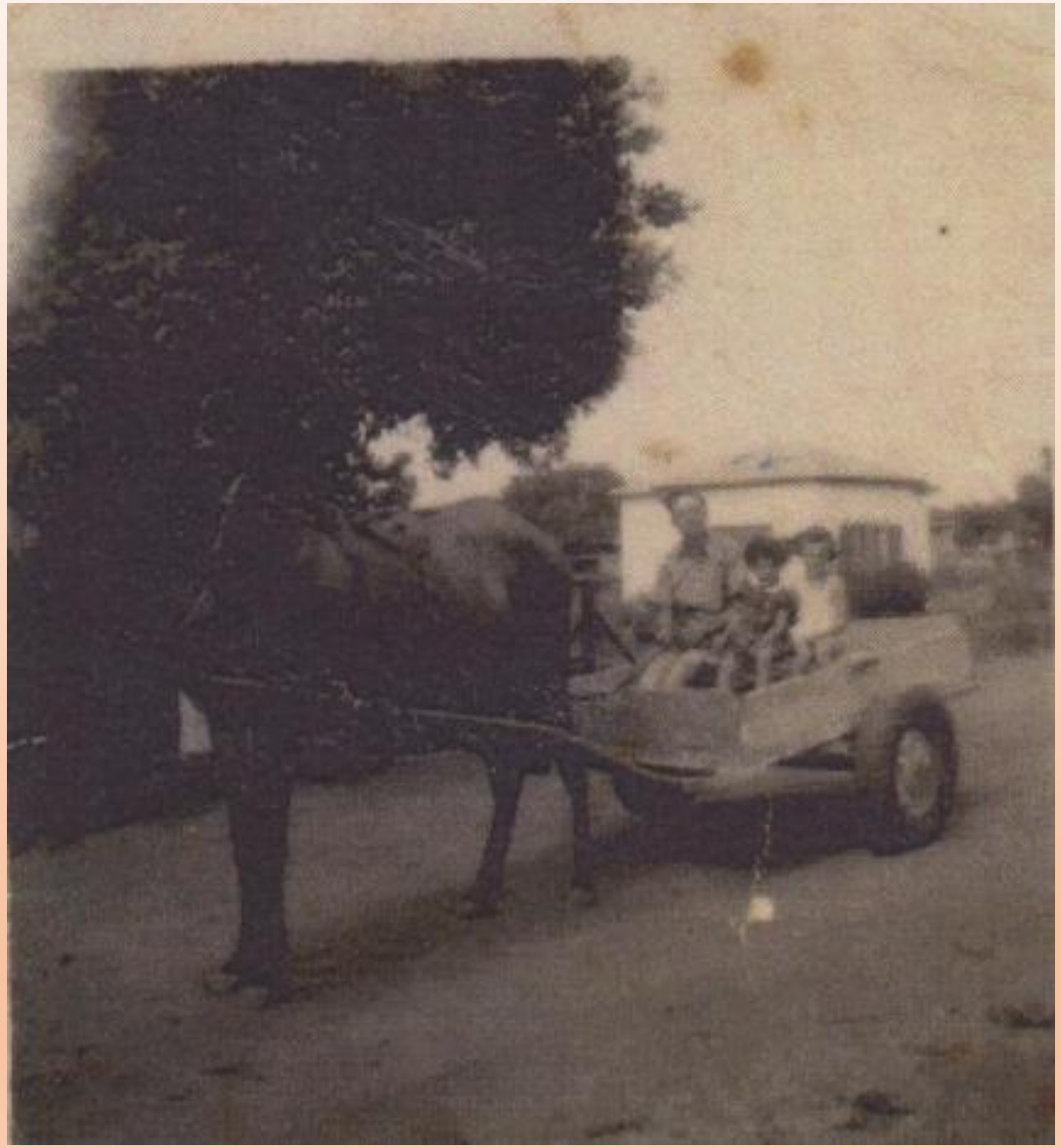

שרייבר

גרוסמן

טרקטוריסטים

הפלינג

צימר

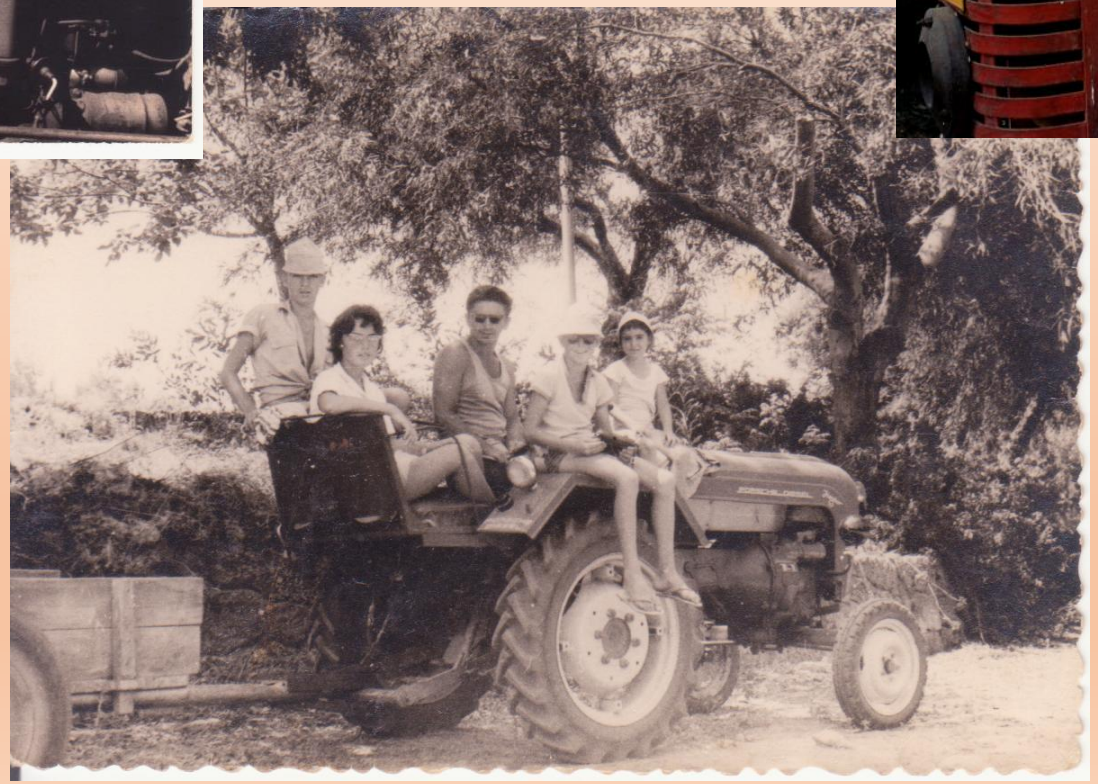

אהרון דוד והילדים

"הפרייבט" של שרייבר

המשק החי של פרידמן והמשפחה

שרה (ויינר) בן גרא על רקע "מגרש הספורט"

גן הילדים

גן הילדים מאחור
(צד דרום)

חצר גן הילדים
(בצד צפון)

בריכת השחיה הראשונה בבית ברל

התמונה באדיבות שרה בן גרא

סיפור אישי

"עזיזה" אגודה חקלאית לגידול עזי בית, בע"מ

המזכירות: חרות ב', כפר־ויתקין

אישור

№ 10537

נתקבל מה' [illegible] מהישוב [illegible]

שם העז [illegible] מס' באוזן / צבע [illegible] קרניים [illegible]

בעד הרבעה: 2.250 ל"י

השתתפות בקרן־התיישים: -.250 "

ס"ה: 2.500 ל"י

הרבעה 1: תיש מס' [illegible] תאריך 195/ [illegible] / [illegible]

הרבעה 2: תיש מס' ..... תאריך 195/ ..... / .....

הרבעה 3: תיש מס' ..... תאריך 195/ ..... / .....

חתימת בעל המרבעה: [illegible]

המקום: [illegible]

הערות: 1) בהרבעה 4 — יש לתת לבעל העז קבלה חדשה, נגד תשלום מלא.

2) בתמודת הבול של קרן־התיישים, הנמסר ע"י בעל העז, יש לזכותו בסך 250 פרוטה. את הבול יש להדביק בהעתק של קבלה זו.

הבלה זו נמסרת לבעל העז שבמעלה

משטרת ישראל

חלשכה חפלילית
נפת פתח-תקוה
פתח-תקוה
(המקום)
25 .2 .53
(התאריך)

אישור

(גניבות או נזק לרכוש ע"י מסתננים)

1. הנני מאשר בזה, כי מר/גברת נתן ציטרי, חגר(ה)
ב צרפית, הודיע(ה) בתאריך 17.2.53 לתחנת המשטרה
ב כפר-סבא על גניבת הרכוש/נזק לרכוש (ולמחוק
את המיותר) דלקמן ב מושב צרפית ע"י כפר-סבא
(מקום העבירה)

פרד אחד (1)
עז אחת (1)

2. על סמך החקירה שנערכה בעקבות תלונה זו, הנני מאשר
שיש יסוד נכון להאמין כי אמנם נוצרה גניבה/נגרם

טופס גיוס ושחרור בעלי חיים אזרחיים (בהמות)

פרטי הבהמה	מספר צבאי: 52258	סוג: פרד / חמור	מין: סריס/רבע/נקבה	גזע: אמרי א.	צבע: שחור	שנת לידה: 1944
פרטי הבעל / המחזיק	שם משפחה: לימס	שם פרטי: יחן	מקום מגורים: לוסיה	שכונה/רחוב	מס' הבית/שם בעל הבית
בדיקה רפואית	מום/מספיק/לא מספיק/רע	רואה / עורת	רואה / עורת		
	מצב הגוף	עין שמאלית	עין ימנית	פנים בעור	פנים בגפיים

ערך הבהמה בשעת גיוסה ..... ל"י

חוות דעת הרופא לגבי שרות צבאי — סיבות הפסלה

כשרה לשרות מלא / חלקי

פסולה לשרות זמנית / קבע

תאריך	מספר	דרגה	שם משפחה	שם פרטי	חתימה
4.8.52	123425	רב	אריך		

לשמוש בשעת גיוס הבהמה

חצהרת בא כח בסיס נוהני פרדות

הנני מאשר שהבהמה אשר פרטיה רשומים בטופס זה גויסה לשרות ביום 4.8.52 ומצבה כמפורט לעיל

חתימת בא כח ב.נ.פ.	תאריך	חותמת החוליה

מספר	דרגה	שם משפחה	שם פרטי
52258			

הצהרת בעל הבהמה (או בא כחו)

הנני מאשר את מסירת הבהמה בהתאם למפורט בטופס זה

פלוגה א' 4.8.52

חתימת בעל הבהמה (או בא כחו)	תאריך
יחן	

שם משפחה	שם פרטי	כתבת
לימס	יחן	לוסיה

לשמוש בשעת שחרור הבהמה

בדיקה רפואית והערכה

פגעים שנגרמו לבהמה בשעת שרותה	הוצאות רפוי	ערך הבהמה בשעת שחרורה ..... ל"י

מספר	דרגה	שם משפחה	שם פרטי	חתימת הרופא

הצהרת בא כח בסיס נוהני פרדות

הנני מאשר שהבהמה אשר פרטיה רשומים בטופס זה שחוררה ביום ..... ומצבה כמפורט לעיל.

הבהמה שרתה ..... ימים

חתימת בא כח ב.נ.פ.	תאריך	חותמת החוליה

מספר	דרגה	שם משפחה	שם פרטי

הצהרת בעל הבהמה (או בא כחו)

הנני מאשר את קבלת הבהמה

כמפורט בטופס זה פרט ל .....

חתימת בעל הבהמה (או בא כחו)	תאריך

שם משפחה	שם פרטי	כתבת

לשמוש משרד הבטחון

מהות הפגיעה _____

ערך הנזק _____

פיחות בערך הבהמה _____

הוצאות רפוי _____

ס"ה פיצויים לתשלום _____

חתימת בא כח מ.ב.	תאריך

4

טופס 1361 (ב/52) בית הדפוס הצבאי מס' 665

מחנה ... חרום (הו... רשום ציוד וגיוסו) תשי"א - 1951

צו שרות

אל: לימס יחן

לוסיה

מ.ד. 9 כפר סבא

סוג הציוד: פרד/מס': 52258

מס': .....

מס': .....

1. בתוקף סמכותי לפי תקנה 5 לתקנות - שעת - חרום (הוראות בדבר רשום ציוד וגיוסו), תשי"א - 1951, הנני נותן בזה צו שרות לגבי הציוד הנ"ל.

2. עליך להעמיד את הציוד הנ"ל לשרות הצבא ביום 4 לחודש אוגוסט 1952 בשעה 9.30 ב שדה ... ולשם כך עליך להביא את הציוד הנ"ל בזמן האמור למקום הנ"ל. מאשן הקפ"ק

3. הציוד הנ"ל ייפסר במקום הנ"ל לטפקד של גלעד הגלוס אשר הוסמך על ידי להחזיק ולהשתמש בו לצרכי הצבא לתקופה של 14 יום.

תאריך 10.7.52

פוקד

תקנה 10 לתקנות שעת-חרום הנ"ל קובעת כי אדם שלא מילא חובה המוטלת עליו לפי תקנות אלה, או חיבל בציוד או גרע ממנו, או הניח לאדם אחר לחבל בציוד או לגרוע ממנו, בכוונה לפגוע בכושר של הציוד לשימוש, דינו — מאסר עד שנה אחת, או קנס עד 300 לירות או שני העונשים באחד.

אישור על התייצבות רכב מילואים לבקורת תקופתית

54249

שם היחידה
716 יר

א. פרטי הרכב/ציוד מכני הנדסי*

מס' רישום ממשלתי	מס' צבאי	סוג הרכב/ציוד מכני הנדסי*	מקום מורשה
56-706		טרקטור	

ב. פרטי הבעל/המחזיק*

שם משפחה	שם פרטי	כתובת
[illegible]	[illegible]	[illegible]

ג. פרטי ההתייצבות

(תאריך)	(משעה)	(עד שעה)	הערות
29/3/61	0530	0530	

ד. אישור המפקד

הנני מאשר בזה שכלי הרכב הנ"ל התייצב לשם ביקורת תקופתית ביחידה זו כמפורט לעיל.

29/3/61
(תאריך)

חתימת היחידה

(חתימת מפקד היחידה)

(מס' אישי)	(דרגה)	(שם משפחה)
77753	[illegible]	[illegible]

מחק את המיותר

אישור תשלום עבור התייצבות רכב

בהתאם לפרטים המאושרים בחלק 1 של טופס זה מגיע למוכ"ז

סך _____ ל"י עבור ההתייצבות.

(חתימת המאשר)

(תאריך)

(מס' אישי)	(דרגה)	(שם משפחה)

קבלה

קבלתי סך _____ ל"י במלים (_____)

עבור התייצבות רכב מילואים.

(תאריך)	(שם המקבל)	(מס' תעודת זיהוי)	(חתימת המקבל)

6/59 (3/50)

ראה מעבר לדף !

טופס 3291